

2023

Comunitat
Valenciana

RESUM EXECUTIU

Memòria sobre la Situació
Socioeconòmica i Laboral

CESCV

Comité Econòmic i Social

I. PANORAMA ECONÒMIC

L'economia mundial s'ha desaccelerat en 2023, amb un avançament del 3,2% en el conjunt de l'any. La **recuperació mundial està sent lenta i desigual** després de la pandèmia de COVID-19 i la

invasió russa d'Ucraïna. L'alentiment de la recuperació és conseqüència, entre altres factors, dels conflictes geopolítics, els efectes a mitjà i llarg termini de la pandèmia, l'enduriment de la política monetària per a controlar l'elevada inflació, l'eliminació del suport fiscal en un context d'elevat endeutament i els greus fenòmens meteorològics esdevenuts. No obstant això, el creixement ha sigut superior a l'esperat a l'inici de l'any, gràcies a la fortaleza dels mercats de treball i la puixant demanda de servicis, i ha estat impulsat principalment per l'activitat als països emergents i als Estats Units

L'economia mundial ha crescut a un ritme moderat.

El **creixement del PIB real de la zona euro s'ha situat en el 0,4% en 2023**, tres punts percentuals inferior al de l'any anterior. La desacceleració del creixement s'ha degut, en gran part, a les repercussions econòmiques de la guerra a Ucraïna, que està tenint efectes heterogenis en els diferents països, a causa de les seues diverses estructures econòmiques. El sector industrial s'ha vist afectat per l'enduriment de la política monetària, pels elevats preus de l'energia i per l'afebliment de la demanda mundial, mentre que els servicis han mostrat un millor comportament, gràcies als efectes de la reobertura després de la pandèmia, si bé a la fi d'any l'efecte de les pujades dels tipus d'interés es va estendre als diferents sectors.

L'economia espanyola ha moderat el seu creixement en 2023 (2,5% en el conjunt de l'any), encara que ha superat àmpliament l'avançament mitjà de la Unió

Major resiliència de l'economia espanyola enfront de la zona euro.

Europea, en un entorn d'incertesa geopolítica, una inflació elevada, encara que en descens en els últims mesos de l'any, i l'alça dels tipus d'interés. El major dinamisme de l'activitat econòmica a Espanya respecte al conjunt de la UE al llarg de l'any s'explica, en gran manera, per un major impuls de la demanda nacional, amb un major dinamisme de les llars i del consum públic a Espanya, així com de les exportacions de servicis turístics.

Així mateix, des de la perspectiva de l'oferta, les diferències entre l'economia espanyola i la resta de les economies europees en la seua composició sectorial explicaria, en part, el major impuls a l'activitat. En concret, l'economia espanyola s'ha vist afavorida per un pes relatiu major en la seua estructura productiva dels servicis, que van créixer a un ritme superior al de les branques industrials.

Menor dinamisme de l'activitat econòmica en la Comunitat Valenciana, inferior a la mitjana espanyola, però superant a la zona euro.

L'expansió de l'economia de la Comunitat Valenciana s'ha estimat en un 2% en 2023, mesura a través del PIB real, a preus de mercat¹, amb una desacceleració de l'activitat en el conjunt de l'any, amb un avançament del PIB superior a la mitjana europea encara que inferior a l'espanyola.

Des del costat de la demanda, el consum de les economies domèstiques i la despesa pública han sigut els components que més han aportat al creixement econòmic, enfront d'una evolució menys favorable de la inversió privada. L'increment del consum ha estat condicionat enguany per l'augment dels tipus d'interés i l'enduriment de les condicions per a accedir al finançament extern.

La despesa pública executada per l'Administració General de la Generalitat Valenciana i les seues entitats autònomes en operacions no financeres ha augmentat un 11% interanual, inclòs la despesa finançada amb fons Next Generation, uns fons destinats a impulsar el creixement econòmic i incrementar la demanda agregada després de la pandèmia, i que han sigut posteriorment ampliat amb motiu de la crisi energètica originada per la guerra a Ucraïna.

La demanda externa ha mostrat un menor dinamisme que l'any precedent, en un entorn d'alentiment del comerç internacional. No obstant això, s'ha aconseguit el **segon màxim històric tant en exportacions i expedicions com en importacions i introduccions de béns**, amb un augment del saldo comercial positiu gràcies a que el descens de les exportacions ha sigut menor que el de les importacions.

Per tercer any consecutiu, s'ha produït un pronunciat **augment de la inversió estrangera directa en la nostra Comunitat**, aconseguint el major valor des que es disposen dades, amb un elevat grau de concentració de països inversors i sectors de destinació.

Xifra rècord de la inversió estrangera directa en la Comunitat Valenciana.

Des del costat de l'oferta, el **subsector agropecuari s'ha vist exposat a l'efecte del canvi climàtic**, particularment sotmés a la situació d'increments tèrmics sense precedents, fenòmens meteorològics extrems manifestats a través de sequera prolongada, etc. Tot això al costat de l'alça dels costos de producció, els desequilibris en la cadena de valor, la competència deslleial de països tercers i una sèrie de problemes estructurals, com la reduïda grandària de les explotacions o la falta de relleu generacional, estan afectant negativament el conjunt del subsector.

¹ Valor obtingut de les dades facilitades per l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF), a data 30 d'abril de 2024.

ACTIVITAT ECONÒMICA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

L'economia de la Comunitat Valenciana ha moderat el seu creixement en 2023, amb un avançament del PIB superior a la mitjana europea però inferior a l'espanyola.

REPTE: Reactivar l'activitat econòmica davant l'alentiment del creixement del PIB.

RECOMANACIÓ:

- Adoptar mesures de política econòmica horitzontal, de caràcter sectorial i territorial necessàries per a dinamitzar l'activitat i impulsar un creixement econòmic resiliència, sostenible i generador de treball decent.
- Incentivar l'emprenedoria i el creixement de la grandària empresarial, d'acord amb la transició ecològica i digital.

REPTE: Avançar cap a un sector primari sostenible i rendible.

RECOMANACIONS:

- Impulsar, des del diàleg social amb els agents socials i econòmics, els processos de transició justa en el sector primari per a adaptar-lo a l'efecte del canvi climàtic.
- Promoure un major equilibri en la cadena de valor.
- Reivindicar reciprocitat en els estàndards de producció i normativa en els acords comercials.

REPTE: La reindustrialització com un dels motors de l'economia valenciana.

RECOMANACIONS:

- Instar l'Administració a desenvolupar una política industrial concorde als reptes climàtics i digitals i que permeta estimular la inversió i genere treball decent.

(...)

(...)

- Estimular l'execució dels fons assignats pel MRR per a la capacitat digital i el desenvolupament de les convocatòries dels PERTEs industrials
- Impulsar l'estratègia de reindustrialització, amb la participació dels agents implicats en esta, com són les organitzacions empresarials i sindicals i altres agents públics i privats.

REPTE: Augmentar la quota de mercat de la base exportadora i consolidar la inversió estrangera.

RECOMANACIONS:

- Desenvolupar un entorn normatiu, fiscal, financer, etc., que consolide la posició de les empreses exportadores en els mercats exteriors.
- En les relacions comercials exteriors amb tercers països Comunitat, reciprocitat en les exigències normatives quant als tràmits burocràtics, costos administratius, mecanismes de control i estàndards de produccions procedents d'estos.
- Fomentar mesures per a continuar atraient inversió estrangera, diversificant països d'origen i els àmbits territorials i sectorials de destí.

REPTE: Augmentar la plantilla de personal inspector turístic.

RECOMANACIONS:

- Dotar de personal inspector suficient per al volum d'activitat existent, a causa del baix número de personal d'inspecció i l'alt nombre d'establiments a inspeccionar.
- Millorar la col·laboració administrativa amb la resta de les entitats del sector públic en la tasca inspectora i avançar cap a un consens en la planificació inspectora anual a través del diàleg social.

Durant l'any 2023 s'ha produït un **nou descens en el nombre d'embarcacions i arqueig d'estes**, amb un descens en les captures desembarcades i valor en llotja, amb l'excepció de les dades registrades a la província de València, que ha registrat un major volum de captures i valor en llotja respecte a 2022. Malgrat estes circumstàncies, 2023 ha experimentat un increment en l'afiliació de persones treballadores en el Règim Especial, en particular en el Règim Especial per Compte d'Altri.

Nou descens de la flota pesquera, volum de quilos capturats i import en llotja, enfront del fort increment en la producció aquícola.

D'altra banda, a destacar l'**increment en un 40% del volum de producció de l'aqüicultura**, desenvolupant un creixent i significatiu paper en la producció de les espècies en la nostra Comunitat. La major producció per a enguany s'ha donat en l'orada amb un creixement del 64,6% i representant el 41,8% de la producció, seguida del llobarro, amb un increment del 9,6% i una representació del 25,8% del total de la producció.

SUBSECTOR PESQUER

Importància del sector pesquer i aquícola en la Comunitat Valenciana

REPTE: Explotació de manera sostenible dels recursos marins preservant el medi marí.

RECOMANACIÓ: El CES CV vol posar de manifest la importància del sector pesquer professional i aquícola de la nostra Comunitat. Aprofitant les especials condicions de les nostres costes i fent un ús responsable i de preservació d'estes, són els professionals de la mar aquells que amb el seu treball diari proporcionen un producte bàsic alimentós i d'elevat valor nutricional a la població, constituint un dels pilars bàsics de la dieta mediterrània, complint amb l'objectiu 14 dels ODS «Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, les mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible».

La indústria té un paper molt important en la Comunitat Valenciana. Així, és la segona regió amb més ocupacions industrials, representant el 12,8% del total d'Espanya i la tercera quant al valor del PIB, a preus corrents, amb un pes relatiu entorn de l'11% del volum total de la indústria espanyola (inclosa energia), ocupant el segon lloc si es considera solament la indústria manufacturera. **La indústria ha registrat un retrocés en el conjunt de l'any 2023** i les seues branques han mostrat una evolució dispar, destacant l'avançament de material i equip electrònic, informàtic i òptic, enfront del retrocés dels sectors ceràmic, maquinària i equip i cuir i calçat.

EMPRESSES MANUFACTURERES D'ALTA I MITJANA ALTA TECNOLOGIA

Les empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia de la Comunitat Valenciana han crescut menys que la mitjana d'Espanya.

REPTE: Implementar mesures de suport per a empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia.

RECOMANACIÓ:

- El CES constata que el creixement de volum de negocis de les empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia en la Comunitat Valenciana és considerablement inferior al de la mitjana d'Espanya. L'atracció d'este tipus d'empreses i el creixement en el volum de negoci i el valor afegit d'estes empreses és un factor determinant i decisiu de la productivitat i competitivitat d'un territori, per la qual cosa el Comité insta el Govern autonòmic i implementar mesures de suport i atracció d'empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia.

Els diversos indicadors del **sector de la construcció han tingut un comportament heterogeni al llarg de l'any** i, en termes generals, no s'ha mantingut el dinamisme de l'any precedent, però ha registrat millors resultats que el conjunt d'Espanya, en un context marcat per l'afebliment de l'economia i els elevats costos.

El **sector servicis ha sigut el motor de l'activitat econòmica** de la nostra Comunitat i ha registrat una tendència favorable en determinats subsectors, com l'alimentació i altres branques de l'activitat comercial.

El turisme ha experimentat una evolució molt positiva, destacant-se especialment la demanda estrangera, la qual ha superat tots els indicadors de 2019, un any rècord per al turisme en la nostra Comunitat. Això inclou el nombre de turistes, les despeses totals i les pernoctacions.

Com a ajuda econòmica al creixement econòmic i empresarial, l'**Institut Valencià de Finances** ha concedit un total de 206,2 milions d'euros en 603 operacions de finançament destinat a persones treballadores autònomes i empreses i **Afín SGR** ha avalat fins a 1.320 operacions i ha formalitzat risc en avals per 233,5 milions d'euros.

Fins al tancament de 2023, s'han mobilitzat 1.838 milions d'euros MRR en licitacions i convocatòries d'ajudes i subvencions en la Comunitat Valenciana.

Durant el període 2021-2023, s'han mobilitzat, en la Comunitat, 1.838 milions d'euros mitjançant licitacions de contractes públics i convocatòries de subvencions i ajudes finançades mitjançant el **Mecanisme per a la Recuperació i Resiliència (MRR) dels fons Next Generation-EU**. Fins a finals de 2023, la Generalitat Valenciana i el seu sector públic instrumental ha adjudicat 488 milions d'euros en contractes i ha concedit quasi 248 milions d'euros en subvencions i ajudes MRR a 6.557 empreses i persones treballadores autònomes. D'altra banda, el teixit productiu valencià també ha rebut quasi 686 milions d'euros de subvencions MRR convocades per l'Administració de l'Estat, dels quals han resultat beneficiàries 3.378 empreses i persones treballadores autònomes.

A més, més de 17.000 famílies han resultat beneficiàries de més de 100 milions d'euros d'ajudes i subvencions MRR convocades per l'Administració de la Generalitat Valenciana i el seu sector públic instrumental en el mateix període 2021-2023, segons l'informe d'execució del Pla, de desembre de 2023, publicat per Presidència.

La Comunitat Valenciana ha crescut considerablement en els últims anys en població, ocupació, valor de la producció real i renda per habitant. Malgrat estos avançaments, la posició relativa valenciana en renda per capita i productivitat per persona ocupada s'ha allunyat de la mitjana, perquè les altres regions també han millorat i, algunes d'elles, a un ritme superior al de la nostra Comunitat. Quant a la convergència real en termes de PIB per habitant respecte a la mitjana espanyola, l'**índex s'ha situat entorn de tretze punts i mig per davall de la mitjana d'Espanya**, havent-se ampliat la bretxa des de l'inici de la pandèmia. A diferència d'altres anys, en 2022, l'ampliació de la bretxa no es va deure a un menor creixement del PIB, sinó a un major augment de la població.

PIB per capita i productivitat per persona ocupada inferiors a la mitjana d'Espanya.

La **Comunitat continua acumulant deute, en gran part pel problema de l'infrafinançament autonòmic que segueix sense resoldre's**. Un 78,6% del deute acumulat està relacionada, segons la Comissió d'Experts nomenats per les Corts

Valencianes, amb l'infrafinançament del sistema de finançament autonòmic. Este sistema penalitza any rere any a la Comunitat Valenciana, i la seua reforma, que arrossega ja una dècada de retard, es considera imprescindible. El criteri valencià per a la revisió del model proposa, entre altres extrems, la revisió del mètode de càlcul de la població ajustada. En particular, el Comité dona suport a la transferència transitòria d'anivellament horitzontal proposta de nou per la Comissió, un mecanisme que permetria corregir progressivament, durant el període 2024-2027, les importants desviacions regionals de finançament per habitant ajustat generades per l'actual model i facilitaria, si és el cas, la futura reforma global del sistema.

El dèficit públic ha aconseguit 3.358 milions d'euros i el 2,45% del PIB i és el més alt de totes les comunitats autònomes. El deute, a tancament d'exercici, acumula 57.993 milions d'euros, sent únicament superada per Catalunya i, tant en euros per habitant com en termes percentuals, és la més alta de totes les autonomies amb 10.908 euros per capita i un

La Comunitat Valenciana és l'autonomia que presenta major dèficit públic, deute per capita i deute en percentatge sobre el PIB.

DEUTE PÚBLIC DE LA COMUNITAT VALENCIANA

El deute viu de la Comunitat Valenciana ha aconseguit 57.993 milions d'euros, sent únicament superada per Catalunya i, tant en euros per habitant com en termes percentuals, és la més alta de totes les autonomies amb 10.908 euros per capita i un 42,2% sobre el PIB. S'estima que el 78,6% del deute acumulat està relacionada amb l'infrafinançament.

REPTE: Defendre una reforma justa i equitativa del sistema de finançament autonòmic.

RECOMANACIONS:

- Visibilitzar i divulgar els informes de la Comissió d'Experts nomenats per les Corts Valencianes.
- Donar suport a la implementació d'una Transferència Transitòria d'Anivellament Horitzontal proposta per la Comissió d'Experts, com a mecanisme que, davant el retard de la reforma del sistema, permetria corregir progressivament, durant el període 2024-2027, les importants desviacions regionals de finançament per habitant ajustat generades per l'actual model, així com la compensació del deute acumulat que té el seu origen en l'infrafinançament.

42,2% sobre el PIB. El 86,6% del deute de la Comunitat correspon a deute amb l'Estat i s'ha instrumentalitzat a través del Fons de Finançament de les comunitats autònomes.

Increment en el nombre de persones transportades en els diferents modes de transport i descens generalitzat en el transport de mercaderies, excepte en el transport de mercaderies per carretera intraregional.

Quant a les **infraestructures de transport**, l'any 2023, la Comunitat Valenciana ha experimentat un increment del 40% en el transport de passatgers i passatgeres de la Xarxa Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana i per l'operador Renfe, per al transport ferroviari. Per part seua, el transport urbà ha experimentat un

creixement del 28,5% creixement que també s'ha observat en el transport marítim en un 18,8% i en l'aeri amb un 20,5% d'increment. No obstant això, s'han registrat baixades en el transport de mercaderies, tant en el transport per ferrocarril amb origen i destinació Comunitat Valenciana (-34%), com en el transport per carretera interregional (-1,3%) i internacional (-9,3%), en el transport marítim (-7,3%) i en la càrrega aèria (-1,6%).

Amb l'objectiu d'un ús eficient des del punt de vista mediambiental dels diferents modes de transport, hauria de fomentar-se un major ús del transport públic. En particular, i per al transport per carretera, resulta imprescindible promoure per part de les diferents administracions competents ajudes per a l'adquisició del vehicle elèctric.

TRANSPORT I INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT

Increment dels punts de recàrrega ràpida de vehicles elèctrics.

REPTE. Aconseguir la implantació del vehicle elèctric com a alternativa als vehicles de combustió, fomentant la descarbonització de la mobilitat.

RECOMANACIÓ:

- El CES CV insta a la Generalitat Valenciana a desenvolupar quantes accions siguen necessàries per a la transició cap a una mobilitat sostenible. Per això, el Comité considera necessari fomentar una xarxa de punts de recàrrega adequada i suficient per a vehicle elèctric en compliment de la Llei 6/2022, de 5 de desembre, de la Generalitat, del Canvi Climàtic i la Transició Ecològica de la Comunitat Valenciana, així com articular mecanismes que faciliten la presa de decisions de la persona consumidora en eixa transició.

II. MERCAT DE TREBALL, POLÍTIQUES D'Ocupació I RELACIONS LABORALS

Les principals **variables del mercat de treball en la Comunitat Valenciana han mostrat una evolució favorable en 2023**, en termes generals. Cal destacar la positiva evolució de la població activa, significativa entre les dones i la població migrant, així com la reducció de les taxes de temporalitat de la població assalariada. Així mateix, cal ressaltar el pes relatiu de l'ocupació en el sector serveis, la importància del sector serveis en l'ocupació, especialment en comerç i hostaleria, així com en l'ocupació en l'Administració pública i l'important descens de l'ocupació que s'ha produït en les diferents branques de la indústria en 2023. Per part seua, la taxa de desocupació s'ha reduït fins al 12,6%, inferior en sis dècimes a l'estimada l'any anterior.

Evolució favorable d'activitat, ocupació, per compte propi i d'altri, i desocupació.

Hi ha uns certs col·lectius que presenten un **major nivell de vulnerabilitat** dins del mercat de treball. Així, la població major de 45 anys, que solen ser la principal perceptora de la unitat familiar i alhora la més afectada per l'atur de llarga duració, ha superat el 40% del total de la població desocupada. A més, la població parada de més llarga duració, la que porta en eixa situació 1 any o més, continua representant un percentatge elevat sobre el total de la desocupació estimada, si bé s'ha reduït en l'últim any. Finalment, el col·lectiu de joves i de dones continuen presentant taxes de desocupació superiors a la mitjana.

La **creació d'ocupació per compte propi** s'ha dinamitzat en 2023, sumant cada dia 14 noves persones autònomes al mercat de treball en la nostra Comunitat, enfront dels 5 de l'any anterior, la qual cosa representa un terç de l'ocupació per compte propi generat a Espanya.

Les **dades de l'atur** registrat corroboren la recuperació del mercat de treball en la nostra Comunitat, tant entre homes com entre dones, que ha finalitzat l'any amb el menor nombre de persones inscrites en les oficines d'ocupació des de l'any 2007. La caiguda del número persones joves parades ha permés reduir el seu pes relatiu sobre el total, si bé, este col·lectiu ha mostrat una evolució irregular al llarg de l'any, a conseqüència de la seua major vulnerabilitat dins del mercat laboral.

ACTIVITAT, OCUPACIÓ I OCUPACIÓ

En 2023 s'ha produït una important incorporació al mercat de treball en la nostra Comunitat, especialment entre dones i població migrant, amb una generació d'ocupació i una reducció de l'atur estimat. No obstant això, hi ha alguns col·lectius que encara mostren cert nivell de vulnerabilitat en el mercat de treball, com les persones joves, les dones, la població desocupada major i la de llarga duració.

REPTE: Millorar la situació laboral dels grups més vulnerables.

RECOMANACIONS:

- Intensificar les polítiques públiques d'ocupació dirigides a la població de més de 45 anys i a les persones desocupades de llarga duració, així com joves i dones, que solen ser grups especialment vulnerables.
- Desplegar tota la potencialitat de la negociació col·lectiva per a continuar reduint les taxes de temporalitat.

REPTE: Incentivar i consolidar el treball autònom..

RECOMANACIÓ:

- Impulsar el relleu generacional, donar suport als col·lectius de persones autònomes majors de 52 anys i menors de 30 anys, feminitzar l'emprenedoria, simplificar la tramitació i promoure la formació especialitzada en gestió i, també, donar suport a la innovació i la internacionalització.

REPTE: Reactivació de l'ocupació en unes certes branques del sector industrial.

RECOMANACIÓ:

- Implementar totes les ferramentes i recursos a l'abast de les Administracions públiques en matèria de política industrial, concorde amb la transició digital i ecològica.

Respecte als **grans fluxos de l'ocupació**, amb l'entrada al mercat de treball, la mobilitat laboral, la reducció o suspensió de la relació laboral i l'eixida de l'ocupació, es constata que alguns indicadors presenten xifres semblants a l'any anterior. En este sentit, el nombre de persones demandants d'ocupació, inscrites en els Espais Labora, ha sigut similar a 2022, encara que amb un lleuger augment de 1.126 persones, sent el 62,41% de les persones demandants inscrites, persones demandants parades, quatre punts per davall de l'any 2022.

Quant a les **característiques del mercat laboral** de la nostra Comunitat, a conseqüència de l'aplicació de l'última reforma laboral, es comprova un augment de la contractació indefinida de quasi 10 punts, ja que del 37,17% de 2022 s'ha passat a un 48,04% d'enguany, el que comporta un descens de la temporalitat.

Les tres ocupacions amb **major contractació**, amb més del 25% sobre el total, van ser cambrers i cambreres assalariats, peons de les indústries manufactureres i venedors i venedores en botigues i magatzems. Per seccions d'activitat econòmica, la que va tindre més contractes, com l'any anterior, va ser la d'hostaleria amb un 18,9% sobre el total. Per tipus de jornada, la jornada completa va ser la majoritària amb un 50,18% sobre el total, la parcial amb un 31,21% i amb un 18,13% els contractes fixos discontinus. Del total de la jornada parcial, el 63,21%, més d'un punt superior a l'any passat, és de contractes realitzats a dones.

En relació amb les **eixides de l'ocupació**, d'una banda, s'ha comprovat que les conciliacions individuals que acaben en matèria d'acomiadament amb avenença representen més del 51% i per l'altra, que s'ha produït un increment del 5,14% en els acomiadaments individuals mitjançant resolució judicial.

Descens de les persones treballadores afectades en expedients de regulació d'ocupació.

A més, si l'any 2022 es va apreciar un important descens dels expedients de regulació d'ocupació i de les persones afectades per acomiadaments col·lectius, degut essencialment a les mesures de flexibilitat interna, enguany, s'ha constatat tant una lleugera disminució en el nombre d'expedients com una apreciable variació negativa del 22,44% dels treballadors i treballadores afectats, arribant-se a acordar el 92,4% dels expedients, 592 sobre 641 i sent sense acord, 49, un 7,6% sobre el total.

BRETXA DE GÈNERE EN EL MERCAT LABORAL

En el mercat de treball de la Comunitat Valenciana continuen les desigualtats entre homes i dones.

REPTE: Eliminar la bretxa de gènere en el mercat laboral.

RECOMANACIÓ:

Les dades reflectixen que la bretxa salarial entre homes i dones va ser del 20,2%, que s'agreuja en aquells grups d'edat en els quals es concentra la maternitat i la cura de les persones ancianes o dependents, ja que el 85,73% d'excedències per cures familiars correspon a dones, que també representen el 63,21% del treball a temps parcial.

Quant a les ocupacions amb major percentatge de dones són personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars amb un 83,15% i venedors i venedores en botigues i magatzems, amb un 71,75%. I respecte a la pensió mitjana es constata que en homes va ser de 1.330,75 euros i en dones de 896,73 euros.

- A la llum de les dades, es comprova que existixen diferents tipus de bretxes de gènere en el mercat de treball, relatius a la contractació, l'ocupació, l'activitat, la jornada parcial, les activitats relacionades amb les tasques de cures i el treball domèstic, els salaris i les pensions.
- En este sentit, el CES vol alertar sobre la greu bretxa de gènere en estos aspectes de la vida laboral i proposa a tots els agents públics i privats l'adopció de tota mena de mesures adequades per a l'erradicació d'esta. Entre elles, entén que caldria analitzar l'impacte de les polítiques públiques en matèria de conciliació, amb la finalitat de reduir la bretxa de gènere, fomentant major corresponsabilitat entre homes i dones, a més d'evitar el mal ús del contracte de jornada a temps parcial entre dones.

Les **polítiques d'ocupació**, després de la reforma produïda per la Llei 3/2023, de 28 de febrer, d'Ocupació, s'han vist referenciades en el Pla Anual per al Foment d'Ocupació Digna de l'any 2023, com un dels tres instruments de planificació i coordinació en el marc del Sistema Nacional d'Ocupació, amb servicis i programes a desenvolupar per part de les comunitats autònomes.

A part de les iniciatives i estratègies d'ocupació, entre estes accions i mesures, es troba la **Formació Professional**, on es destaca l'augment sostingut de l'alumnat de les modalitats de Formació Professional, en este cas del 3,91%, que suposen un 29,45% del total de l'educació secundària, lleugerament superior al 29,18% del passat curs, que pot trobar la seua justificació, entre altres raons, en les expectatives d'alta ocupació.

Increment sostingut del nombre d'alumnes en les modalitats de Formació Professional.

En este context, en el referit a la **formació professional per a l'ocupació**, s'ha apreciat un augment del 4,57% de participants en la formació de demanda i del 27,44% en la formació d'oferta, així com un increment del 4,02% en el crèdit de finançament assignat. Les accions formatives per programes de formació per a l'ocupació, dirigides prioritàriament tant per a persones desocupades com ocupades, que gestiona la Generalitat Valenciana, han augmentat en un 5,2% en el nombre de cursos, un 11,64% en el dels i de les alumnes i un 1,11% en l'import de subvenció sobre els 181,29 milions d'euros de 2022. Les edicions formatives per al personal de l'Administració de la Generalitat, gestionat per l'IVAP, han augmentat en un 14,69% sobre l'any anterior.

Els **programes de formació-ocupació**, com a accions de millora de l'ocupació, han tingut un descens del 20,33% en el nombre d'expedients, degut essencialment a la diferència de duració dels projectes del programa *Et Formen* que en la primera fase és de 6 mesos i en la segona de 12 mesos. També s'ha constatat un increment del 13,04% de les hores d'accions en matèria de formació turística.

Respecte a **les tretze línies de programes de suport a la creació d'ocupació** de la Generalitat Valenciana, es constata un lleuger descens del 2,87% en la dotació pressupostària sobre els més de 235 milions de 2022 i del 6,29% en les persones beneficiàries. El programa d'ajudes del SEPE a les corporacions locals per a creació d'ocupació, amb la finalitat d'atendre obres i servicis d'interés general i social en la nostra Comunitat, ha experimentat un increment de l'import concedit en un 4,97% sobre els 9,6 milions d'euros del passat any.

SUPORT A LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ

Foment dels programes públics de creació d'ocupació.

REPTE: Creació d'ocupació.

RECOMANACIÓ:

- Donada la importància dels programes de creació d'ocupació i la seua rellevància social i laboral, el CES CV insta a la Generalitat Valenciana a impulsar i fomentar els programes de suport a la creació d'ocupació, per al que és imprescindible un adequat finançament dels mateixos i la dotació dels recursos necessaris per a l'eficàcia dels servicis públics d'orientació, formació i intermediació laboral.
- A través de la participació en el diàleg social agents socials i econòmics, el CES CV emplaça a potenciar i avaluar programes de capacitació laboral per a les transicions digital i ecològica, promoure la formació professional i tècnica en els sectors amb alta demanda d'ocupació, així com oferir incentius a les empreses que participen en programes de creació d'ocupació, fomentar l'emprenedoria, i implementar programes específics per a la inserció laboral de les persones joves.

En matèria de polítiques passives d'ocupació, el nombre de **persones beneficiàries de prestacions per desocupació** s'ha incrementat un 2,2%, pujant un 4,1% les persones beneficiàries del nivell contributiu, un 1,3% les del nivell assistencial i baixant un 5,1% la renda activa d'inserció. A la fi d'any, la taxa de cobertura se situava en el 61,5%, incrementant-se 3,7 punts percentuals respecte a l'exercici anterior. Per part seua, el nombre de persones que s'han beneficiat de la prestació ingrés mínim vital ha augmentat un 29,5%.

PRESTACIÓ PER DESOCUPACIÓ

Les polítiques passives d'ocupació han mostrat un important dinamisme amb increments en les persones beneficiàries de prestacions per desocupació, persones beneficiàries de l'ingrés mínim vital i taxes de cobertura.

REPTE: Garantir la cobertura d'esta mena de prestacions i al mateix temps aconseguir la seua reducció a conseqüència de l'accés de les persones beneficiàries a una ocupació.

RECOMANACIONS:

- Activar mecanismes perquè les polítiques passives d'ocupació garantisquen una millora real d'oportunitats d'inclusió social i laboral de les persones beneficiàries mitjançant polítiques eficaces de busca activa d'ocupació i d'una oferta de formació i requalificació ajustada a les necessitats de les empreses.
- Desplegar totes les polítiques actives d'ocupació previstes en l'Estratègia Espanyola d'Activació per a l'Ocupació i en els Plans Anuals de Política d'Ocupació Estatal.

En el marc de les **relacions laborals**, la negociació col·lectiva, amb la firma del V Acord per a l'Ocupació i la Negociació Col·lectiva (AENC 2023-2025), presenta un augment del nombre de convenis col·lectius, que s'han registrat, del 2,13% sobre l'any anterior, on han continuat augmentant els convenis d'àmbit superior o de sector, atés que, en l'última reforma laboral, es donava prioritat als convenis sectorials en matèria salarial. I on destaca la taxa de cobertura mitjana de la negociació col·lectiva, que, en la nostra Comunitat, ha sigut del 93,36%, per damunt del 91,8% de la mitjana espanyola.

En este context, la mitjana de l'augment salarial que s'ha pactat en estos convenis ha sigut del 2,91%, per davall del 3,3% d'IPC. La clàusula d'aspectes relatius al conveni amb major incorporació ha sigut, un any més, la d'estructura salarial, amb un 99,11% de cobertura. I la mitjana de la jornada laboral pactada en el total de convenis ha sigut de 1.774,85 hores, similar a les 1.771,77 hores anuals de 2022.

La participació de les organitzacions empresarials en la negociació col·lectiva, ha estat en un 95% per part de les organitzacions vinculades a la CEV i les organitzacions sindicals amb major presència han sigut UGT-PV amb el 98,75 i CC. OO.-PV amb una cobertura del 97,69%, la qual cosa constata la consideració d'organitzacions sindicals més representatives, que també té el seu reflex en els processos d'eleccions sindicals on han tingut més representació, amb un 35,38% i un 36,55% respectivament, que sumen un 71,93% sobre el total.

Els **conflictes col·lectius de treball** que s'han presentat davant el TAL han tingut un descens del 4,16% sobre l'any anterior i els conflictes d'interés, en concret les vagues, han tingut un augment important perquè de les 30 vagues de l'any 2022 s'ha passat a 65 vagues desenvolupades en 2023.

Quant a les ordres de servicis finalitzades per la **Inspecció de Treball i Seguretat Social** s'aprecia un augment del 8,63% i sobre les actes d'infracció registrades, es constata un descens del 6,31%. El nombre d'expedients sancionadors resolts ha disminuït quasi en un 10% i l'import de sancions imposades ha sigut un 7,36% inferior sobre l'any anterior. Els recursos d'alçada resolts a expedients sancionadors han disminuït en un 21,48%.

Quant al **diàleg social**, en l'àmbit estatal, destaca, d'una banda, la firma del **V Acord per a l'Ocupació i la Negociació Col·lectiva** (AENC 2023-2025), per part dels representants dels sindicats CC.OO. i UGT i de les organitzacions empresarials CEOE i Cepyme, amb recomanacions de pujades salarials i una àmplia varietat de matèries.

Importants acords en el marc del diàleg social bipartit.

Per l'altre, al febrer de 2023, es va acordar, per part de les organitzacions empresarials CEOE i Cepyme, les organitzacions sindicals CCOO i UGT i el Govern, **l'Estratègia Espanyola de Seguretat i Salut en el Treball 2023-2027**, instrument que aspira a aconseguir entorns de treball segurs i saludables, que contribuïsqen positivament a la salut de les persones treballadores, i al progrés de les empreses i de la societat.

I en la nostra Comunitat, destaca la firma del **VII Acord de Solució Autònoma de Conflictes Laborals de la Comunitat Valenciana** (ASAC-CV), subscrit per la Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana (CEV) i les organitzacions sindicals UGT-PV i CC. OO.-PV.

Un altre aspecte a ressaltar, en el marc del diàleg social, és la firma de l'**II Acord sobre matèries concretes**, firmat per la CEV, CC.OO.-PV i UGT-PV, per a garantir l'estabilitat dels llocs de treball, mitjançant la subrogació, en cas de canvi de contracta, licitat per l'Administració de la Generalitat, el sector públic instrumental, les entitats locals i les del seu sector públic, les universitats i l'Administració general de l'Estat i les del seu sector públic, quan es tracte de la prestació d'un servici o la realització d'una activitat que opere exclusivament en el territori de la nostra Comunitat.

L'any 2023 presenta un nou descens en la **sinistralitat laboral** en la nostra Comunitat, que s'ha reflectit en un decrement de 1,6 punts percentuals en el nombre total d'accidents amb baixa en centre de treball, descendint en eixe mateix percentatge els accidents lleus i en un 20,8% els accidents mortals. Tan sols els accidents greus reflectixen un increment situat en el 3%. A més, els índexs d'incidència per 100.000 persones treballadores exposades han experimentat una disminució del 4,1%, reduint-se este índex en 3 dècimes de punt per als mortals, si bé per als accidents greus s'ha incrementat en una dècima de punt. Per la seua part les malalties professionals han registrat un increment del 14,9% enfront del 8,2% de l'exercici anterior, augmentant, en 6,8 punts percentuals l'índex d'incidència d'estes per 100.000 persones treballadores exposades.

Descens en termes absoluts de la sinistralitat laboral, amb disminució del nombre d'accidents laborals i dels índexs d'incidència per nombre de persones treballadores exposades.

Cal destacar la important labor de l'**Invassat** en matèria de riscos laborals i d'investigació d'accidents i de la Inspecció de Treball en les funcions de vigilància i control, reflectides en ordres de servici i nombre d'infraccions en alta, havent augmentat un 74,1% les ordenes finalitzades i un 15,7% el nombre d'infraccions en acta.

SEGURETAT I SALUT

Descens en termes absoluts de la sinistralitat laboral en la Comunitat Valenciana, amb una disminució dels accidents laborals i els seus índexs d'incidència, si bé continua constatant-se un crònic increment de les malalties professionals. Important labor de l'Invassat en matèria de riscos laborals i d'investigació d'accidents, i de la Inspecció de Treball en les funcions de vigilància i control.

REPTE: Reduir a zero el nombre d'accidents laborals, tant en jornada de treball com *in itinere*. Millorar les avaluacions de riscos, vigilància i protecció enfront de caigudes en altura i especial protecció enfront de riscos psicosocials.

RECOMANACIONS:

- Les institucions sanitàries i laborals han d'articular polítiques públiques i privades que milloren la formació, difusió i cultura preventiva, així com les condicions de treball i quantes ferramentes basades en el diàleg social siguen necessàries per a reduir l'exposició a riscos laborals, incorporant aquells riscos a la salut derivats del canvi climàtic i de la digitalització de l'economia.
- La Generalitat ha d'augmentar els recursos que actualment destina l'Invassat a la gestió dels Servicis de Prevenció, amb la finalitat que pugui intensificar la seua actuació com a òrgan científic tècnic en matèria de prevenció de riscos laborals.

REPTE: Reduir al mínim el nombre de malalties professionals, tant en parts totals com parts amb baixa, així com la infradeclaració d'estes.

RECOMANACIÓ:

- Incrementar els esforços en la prevenció, detecció i declaració de malalties professionals causades per agents carcinògens i millorar les condicions de treball, desplegant totes les polítiques preventives des del diàleg social en el compliment del principi i dret fonamental en el treball, en un entorn de treball segur i saludable.

III. NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

Respecte a l'**estructura demogràfica**, l'any 2023, el fenomen migratori té com a conseqüència que la Comunitat Valenciana augmente el nombre de persones empadronades en 112.633 persones, continuant la tendència ascendent iniciada l'any 2018 i consolidant-se **per damunt dels 5 milions d'habitants**.

Augment de la població de la Comunitat Valenciana, encara que el saldo vegetatiu és negatiu.

L'any 2023, totes les províncies i totes les comarques augmenten en el nombre de persones empadronades, a 1 de gener. Alacant suma 48.763 persones més empadronades que l'any 2022, Castelló 13.336 i València 50.534.

S'han celebrat 19.079 **matrimonis**, entre parelles de diferent sexe, un 19,86% més que l'any anterior i 861 entre persones del mateix sexe: 471 matrimonis entre dones i 390 entre homes.

ENVELLIMENT DE LA POBLACIÓ I FLUX DE MIGRACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA

En la Comunitat Valenciana la població major de 65 anys aconsegueix un 20,08% del total. Per part seua, l'arribada de persones estrangeres ha augmentat un 44,70% respecte a l'any anterior.

REPTE: Afrontar els reptes demogràfics que es deriven de l'envelliment de la població.

RECOMANACIÓ:

- Establir condicions adequades per a disminuir el dèficit demogràfic, mitjançant la implementació de polítiques que fomenten la natalitat, l'adopció, l'acolliment i el retorn de persones valencianes de l'estranger.
- Adoptar mesures que atenguen el fenomen de la longevitat².

REPTE: Evitar la discriminació cap a les persones migrants estrangeres.

RECOMANACIÓ:

- Enfortir les polítiques d'inclusió i evitar la discriminació cap a les persones migrants estrangeres, especialment aquelles provinents de països extracomunitaris, ja que l'arribada de persones estrangeres ha tingut un augment del 44,7% en comparació amb l'any anterior, degut en gran manera a l'inici de la guerra d'Ucraïna, que ha augmentat un 904,33% el flux d'immigració cap a la Comunitat Valenciana, i també per l'augment del flux d'immigració des de Colòmbia, que ha crescut un 184,7%.

² [Vegeu Dictamen del Comité Econòmic i Social Europeu sobre l'Estratègia europea per a les persones majors](#)

Quant a l'**habitatge**, l'any 2023, pot destacar-se el descens de les compravendes i del número de les hipoteques en la Comunitat Valenciana, mentre que l'import de les hipoteques ha augmentat.

L'any 2023 continua marcat per la **deterioració dels indicadors d'accessibilitat** derivat de la pujada dels tipus d'interés, ja que la quota hipotecària mensual mitjana, que ha sigut de 554,6 euros, ha augmentat un 13,2%, i el percentatge d'esta quota respecte al cost salarial, del 28,5%, ha patit un augment anual de 2,35 punts percentuals.

El número d'habitatges amb **execució hipotecària** iniciada en la Comunitat Valenciana és de 2.503, la qual cosa suposa un descens del 25,1% sobre el total d'habitatges amb execució hipotecària. La dada d'execucions hipotecàries sobre habitatges de persones físiques, encara que ha descendit un 21,7% respecte a l'any anterior, continua sent una dada preocupant, ja que és el 89,33% del total d'habitatges amb execució hipotecària.

Segons l'informe de l'Observatori de l'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya, en el primer semestre de 2023, la **taxa d'emancipació** de la Comunitat Valenciana a mitjan 2023 se situava en el 15,5 %, nou dècimes per davall de la del conjunt espanyol i més de dos punts per damunt de la xifra aconseguida un any abans. De fet, és el percentatge de persones joves emancipades més alt des de 2020.

*Creix la taxa
d'emancipació juvenil.*

HABITATGE

Deterioració dels indicadors d'accés a un habitatge.

REPTE: Facilitar l'accés a l'habitatge.

RECOMANACIÓ:

- Intensificar la col·laboració entre les Administracions públiques competents, amb la finalitat d'adoptar mesures de polítiques públiques centrades en l'estímul de l'oferta d'habitatges, sobretot de lloguer, i l'assignació de recursos entre els col·lectius més vulnerables, mesures previstes en la Llei 12/2023, de 24 de maig, pel Dret a l'Habitatge, com ara el foment de l'habitatge protegit, l'habitatge assequible incentivat o la declaració de zones de mercat residencial tensades, entre altres.
- En este sentit, el [Banc d'Espanya](#) recomana la col·laboració de la iniciativa privada per a aconseguir un augment significatiu del parc de lloguer social o a preu assequible, l'increment de la participació del sector privat institucional en el mercat de lloguer, la millora dels procediments administratius relacionats amb les polítiques del sòl i urbanisme, l'impuls de la rehabilitació d'habitatges, juntament amb altres reformes estructurals relacionades amb la productivitat i l'ocupació, reformes tributàries i millores en les polítiques de transport metropolità.

Percentatge molt alt d'habitatges amb qualificació energètica E i G.

REPTE: Potenciar l'eficiència energètica dels habitatges.

RECOMANACIÓ:

- Continuar potenciant i facilitant les ajudes a l'eficiència energètica per a reduir significativament el consum d'energia, ja que un 89% dels habitatges existents posseïxen una qualificació energètica entre les lletres E i G, que són les que més consumixen.

*Augment de l'alumnat en les
Ensenyaments de Règim General.*

Pel que respecta a l'**educació**, en este curs, l'alumnat en ensenyaments de règim general ha incrementat un 2,01%, sumant un total de 8.763 nous i noves alumnes.

En el curs 2022-23, el nombre d'**estudiants de l'estranger** matriculats va augmentar significativament en comparació amb l'any anterior. La majoria dels i de les estudiants estrangers continuen matriculant-se en centres públics.

El **professorat** també ha experimentat un creixement, amb un augment de 1.979 docents, la qual cosa representa un increment del 2,48%.

L'alumnat matriculat en **aprenentatge d'idiomes** ha augmentat en 1.525 estudiants respecte al curs anterior. Existixen 26 Escoles Oficials d'Idiomes, dos més que l'any passat, i 841 docents contractats, amb un increment de 9 docents.

El nombre total d'alumnes i alumnes en les **universitats públiques i privades** de la Comunitat Valenciana en el curs 2022-23 és de 134.425, un augment de 2.757 persones, la qual cosa representa de forma percentual un increment del 2,09%. A més, en el curs 2022-23, s'han matriculat en doctorat un total de 10.874 alumnes, dels quals el 51,5% eren dones.

EDUCACIÓ

L'execució pressupostària en projectes d'inversió en ensenyança secundària i de règim especial està per davall del 50%.

REPTE: Millorar l'execució pressupostària.

RECOMANACIÓ:

- El CES CV considera que, en un àmbit tan rellevant com és l'educació, l'execució del pressupost dels projectes d'inversió ha de continuar avançant fins a aconseguir nivells òptims en relació amb els pressupostos inicialment aprovats. En este sentit, encara que es produïx una millora respecte a l'any anterior, el CES CV constata que l'execució del pressupost destinat a projectes d'inversió en ensenyança secundària i de règim especial en la Comunitat Valenciana es troba en nivells per davall del 50% i, en qualsevol cas, inferiors als d'altres nivells educatius i, per això, insta que s'execute en la major proporció possible

Disminució de l'abandó escolar primerenc en la Comunitat Valenciana, però continua estant per damunt de la mitjana nacional.

REPTE: Reduir l'abandó escolar primerenc en la Comunitat Valenciana

RECOMANACIÓ:

- El CES CV valora positivament que, l'any 2023, haja disminuït l'abandó escolar primerenc en la Comunitat Valenciana al 14,3% però continua sent superior a la registrada a la mitjana nacional, que es troba en el 13,3%, per la qual cosa cal continuar treballant per a poder reduir l'abandó escolar primerenc per davall del 10%, percentatge que es va fixar per a la mitjana de la Unió Europea per a l'any 2030.

Descens del nombre d'incidències d'assetjament notificades en els centres escolars valencians.

REPTE: Acabar amb l'assetjament escolar.

RECOMANACIONS:

- El CES CV valora positivament descens del 72,03% en les incidències notificades en els centres escolars valencians durant l'any 2023. Al mateix temps, emfatitza la importància de continuar enfortint les mesures educatives que consciencien a l'alumnat sobre la prevenció de la violència a les escoles. Això reflectix un progrés significatiu i ressalta la necessitat de mantindre i reforçar els esforços per a garantir entorns educatius segurs i positius per a tots i totes.

Quant a la **sanitat**, el pressupost augmenta un 5,4% en 2023. El nombre de **consultes** realitzades en medicina familiar i comunitària ha sigut un 2,81% inferior a 2022 i en pediatria un 7,12% inferior. A més, el nombre de parts ha disminuït un 0,61%.

Quant a les dades d'**urgències**, l'any 2023 s'han registrat 2.548.069 urgències, un 3,97% superior a les registrades l'any anterior, que van ser 2.450.772. El nombre

Augment de les consultes totals en Salut Mental.

d'urgències ingressades ha sigut de 299.272, un 1,07% superior a les ingressades en 2022, que van ser 296.124. A més, l'any 2023, les consultes totals en salut mental, tant en psiquiatria i psicologia com en infermeria i treball social, han augmentat un 4,58% respecte a l'any anterior.

Les **despeses farmacèutiques** en atenció primària han augmentat en 96,5 milions d'euros i les despeses en atenció especialitzada s'han incrementat en 96,9 milions d'euros.

3 SALUD
Y BIENESTAR

SANITAT

Augment de les llistes d'espera per a una primera consulta.

REPTE: Reduir les llistes d'espera tant per a una primera consulta com per a una intervenció quirúrgica.

RECOMANACIÓ:

- Davant la repercussió negativa que per a la salut de les persones representa l'increment continuat de les llistes d'espera per a una primera consulta, el Comité manifesta la seua preocupació per la possibilitat que estes es convertisquen en estructurals. Per això, recomana a la Conselleria adoptar totes les mesures al seu abast, incloent-hi el redimensionament de les plantilles, per a resoldre esta carència del sistema.

Augment del nombre de consultes en salut mental.

REPTE: Augmentar les plantilles de salut mental.

RECOMANACIÓ:

- El CES CV considera necessari que les mesures del nou Pla de Salut Mental 2024-2027 s'enfoquen en millorar l'atenció a les persones amb malalties mentals. En 2023, les plantilles de personal han romàs quasi sense canvis, mentre que el nombre de consultes ha augmentat aproximadament un 5%. Davant estes carències, que considerem estructurals, és crucial adaptar les plantilles de personal a les necessitats actuals per a assegurar una atenció adequada i efectiva.

En matèria de **medi ambient** i pel que respecta al **clima**, l'exercici 2023 ha sigut considerat un any extremadament càlid i extremadament sec, havent-se registrat un increment de les temperatures en 1,3 graus centígrads de mitjana des que hi ha registres i una disminució de la precipitació acumulada en un 33%. Este any va acabar amb un total de 3.172 hores de sol en la mitjana del territori de la Comunitat Valenciana, quantitat 5,4% superior al valor mitjà del període 1991-2020, apreciand-se anomalies positives en cadascuna de les tres províncies, sent la més elevada la registrada a la província de Castelló (6,1%).

Increment de la temperatura i disminució de la precipitació, amb un nou descens en el volum d'aigua embassada.

MEDI AMBIENT. CLIMA

Increment de la temperatura mitjana i disminució de la precipitació acumulada, la qual cosa conduïx cap a una aridificació del nostre territori i a un increment en el risc d'incendis forestals. Millora dels nivells de qualitat de l'aire en la nostra Comunitat.

REPTE: Nous models de vida davant l'amenaça del canvi climàtic.

RECOMANACIONS:

- Reafirmar el compromís amb la transició cap a una economia sostenible, resilient, neutral amb el clima i els recursos eficients per a fer front a l'amenaça del canvi climàtic.
- Adopció de quantes mesures siguen necessàries per a situar la salut de les persones en el centre de l'acció climàtica, a la vista de les conseqüències del canvi climàtic i de l'augment de les temperatures, que eleven els índexs de mortalitat i la deterioració de la salut.
- Posada en marxa, de manera àgil, les ferramentes cap a una transició ecològica ordenada dels sectors productius, prioritzant a les persones i a l'entorn ambiental.
- Necessitat de comptar amb indicadors de seguiment d'aquells municipis adherits als plans d'acció pel clima i l'energia sostenibles (Paus).

REPTE: Reducció al mínim els nivells de contaminació atmosfèrica i acústica, que garantisca un aire de qualitat òptima per a la salut i benestar de les persones.

RECOMANACIONS:

- Continuar amb la senda de la disminució de partícules contaminants per a preservar la qualitat de l'aire.
- S'insta a la Generalitat i a les Administracions locals a implantar eficaçment zones de baixes emissions en els nuclis urbans obligats per la normativa.

Lligat a les altes temperatures i escasses precipitacions de 2023, s'ha constatat una reducció de les reserves **d'aigua** en els embassaments pertanyents a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, situant-les a l'inici de l'any natural en 1.313 Hm³, xifra inferior en un 19,4% al volum emmagatzemat a l'inici de l'any natural anterior i d'un 21, 2% en els embassaments explotats per esta Confederació.

MEDI AMBIENT. AIGUA

Volum d'aigua disponible un 19,4% inferior a l'emmagatzemat a l'inici de l'any natural anterior i només un 3,2% superior al volum corresponent a la mitjana dels últims 10 anys naturals, conseqüència d'un any excepcionalment escàs en precipitacions.

Importància de les aigües subterrànies en la nostra Comunitat, aportant els aqüífers el 50% dels recursos hídrics, constituint una reserva estratègica.

Excel·lent qualitat de les aigües en zones de marítimes, que aconsegueix un percentatge del 93,45%, sent del 21,43% per a les zones de bany continental.

REPTE: Garantir la disponibilitat d'aigua suficient i de qualitat per a tota la ciutadania.

RECOMANACIONS:

- Davant el nou dèficit en el nivell d'aigua dels embassaments integrats en la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, s'insta a potenciar mesures encaminades a una adaptació dels sectors productius a la situació d'escassetat hídrica, garantint el dret humà a l'aigua.
- Al mateix temps que es valora l'esforç dels agents implicats, ha de continuar-se amb la conscienciació de l'escassetat de l'aigua i la reducció del seu consum i millor aprofitament.

Foment de les energies renovables i augment de la potència instal·lada

Fins al mes de desembre de 2023, segons les últimes dades disponibles, la potència elèctrica instal·lada mitjançant la utilització **d'energies renovables** era de 3.912 MW, que van generar 3.451.043 megawatts/hora (MWh), la qual cosa suposa un augment del 13,7% respecte a l'any anterior, sent les fonts utilitzades l'energia

hidràulica, eòlica, solar fotovoltaica, solar tèrmica i altres renovables. A més, al llarg de 2023, s'han posat en explotació 15 estacions singulars de generació, amb una potència total de 66,88 megawatts.

MEDI AMBIENT. GENERACIÓ D'ENERGIA

Incrementos en la potència instal·lada de generació elèctrica en la nostra Comunitat i decidida aposta per les energies renovables, amb un augment de 13,7 punts percentuals en megawatts/hora generats respecte a 2022.

Augment en un 4,1% dels punts de recàrrega ràpida de vehicles elèctrics.

REPTE: Autosuficiència en la generació d'energia en la nostra Comunitat mitjançant l'ús de renovables.

RECOMANACIONS:

- Les energies renovables han de jugar un paper rellevant per al compliment dels objectius de reducció emissions compromesos per Espanya, sent necessari el seu impuls en els pròxims anys.
- Davant el previsible augment d'instal·lacions fotovoltaïques o d'energies renovables en municipis del medi rural, resulta necessària una coordinació entre Administracions estatals i autonòmiques per a avaluar el nombre total d'hectàrees de terreny agrícola ocupades en un mateix municipi o en municipis confrontants.
- D'altra banda, ha de continuar incidint-se en polítiques dirigides a incrementar l'autoconsum i instal·lació de plaques fotovoltaïques sobre els tancaments de les edificacions, amb la finalitat de preservar el territori.
- Aposta per la mobilitat elèctrica en la nostra Comunitat, fomentant l'ús d'energies netes i instant les administracions competents per a subvencionar l'adquisició de vehicles elèctrics.

Un dels pilars fonamentals en el nou model energètic impulsat per la Generalitat és l'**autoconsum**. En tal sentit, en 2023 s'ha continuat amb les actuacions contemplades en el Pla per al Foment de l'Autoconsum, integrat en el Pla d'energia sostenible de la Comunitat Valenciana. Això s'ha plasmat en diferents programes d'ajuda al foment d'energies renovables mitjançant, entre altres, línies d'ajuda per a empreses i entitats, línies d'ajudes a comunitats locals en instal·lacions d'autoconsum col·lectiu, instal·lacions d'autoconsum elèctric en els edificis de la Generalitat i línia d'ajudes destinades al foment d'instal·lacions d'autoconsum en ajuntaments.

El **consum** ha crescut este any més de l'inicialment esperat. Este major dinamisme ha vingut propiciat per l'augment de la renda disponible de les llars, i s'ha produït malgrat l'increment generalitzat dels preus, sobretot en l'alimentació.

Les associacions de persones consumidores i les oficines municipals d'informació lideren, tant pel nombre d'accions com per la població a la qual arriben, l'**activitat de sensibilització i formació** per a un consum més responsable, sostenible i solidari en la Comunitat Valenciana.

El sector de les telecomunicacions presenta una reducció considerable del nombre de reclamacions durant dos anys consecutius.

Quant a l'activitat relacionada amb la protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries de la Comunitat Valenciana, el nombre de **consultes** presentades davant els servicis territorials autonòmics de consum s'ha mantingut pràcticament constant respecte a l'any anterior, mentre que les reclamacions han disminuït un 10%. La telefonia torna a ser el sector més consultat i reclamat, també en les oficines municipals. Encara que lideren el rànquing, el sector de les telecomunicacions mostra una important reducció en el nombre de consultes i reclamacions respecte a l'any anterior, i la disminució s'ha registrat en els dos últims anys de manera consecutiva. Bancs i financeres ha sigut el sector més reclamat en les associacions, en les quals la telefonia ocupa el segon lloc.

Les sol·licituds d'**arbitratge** presentades en les Junes Arbitrals de Consum han augmentat un 6% interanual i el 80% dels laudes dictats per les Junes Arbitrals de Consum de la Comunitat Valenciana han resultat favorables per a la part reclamant (en tot o en part) o conciliatoris.

Quant a **hàbits de consum**, les persones consumidores valencianes són, de tot el territori espanyol, les que donen major importància a la informació sobre la composició del producte que conté l'etiqueta. La Comunitat Valenciana és un dels territoris on més es busca la qualitat del producte i el lloc de compra habitual més comuna és el supermercat.

CONSUM EN LA COMUNITAT VALENCIANA

El consum ha crescut este any més de l'esperat. Este major dinamisme ha vingut propiciat per l'augment de la renda disponible de les llars, i s'ha produït malgrat l'increment generalitzat dels preus, sobretot en l'alimentació.

REpte: Promoure un consum més responsable, sostenible i solidari.

RECOMANACIONS:

- Potenciar les activitats de formació i informació dirigides a les persones consumidores i usuàries, especialment als col·lectius més vulnerables (menors, adolescents, persones amb discapacitat, majors, ...) sobretot en temes relacionats amb les noves tecnologies i el comerç electrònic.
- Fomentar la formació en consum responsable, hàbits alimentosos o el reciclatge. Amb això també es potencien actituds crítiques amb l'entorn i amb els hàbits de vida i una major consciència sobre la presa de decisions per a un consum més responsable, sostenible i solidari. Triar alternatives amb impacte positiu portarà, sens dubte, a uns millors estàndards de qualitat en els servicis i productes.

En matèria de Seguretat Social, el nombre de **persones treballadores afiliades a la Seguretat Social**, a la fi de 2023, se situava en 2.116.692, incrementant-se un 3,2% respecte a l'any anterior i un 0,8% en comparació amb 2022 respecte al seu precedent. Per províncies, València incrementava la seua afiliació en un 3,6%, Alacant un 3,3% i Castelló un 0,9%. A destacar en este exercici l'afiliació de persones estrangeres que ha crescut un 10,7%, superior, sent del 11,5% en el cas de les dones i del 10,1% en els homes. Estos increments de l'afiliació s'han vist reflectits en la recaptació, que s'ha vist incrementada en un 9,2% en període voluntari i un 2,1% en període executiu.

Increment de l'afiliació de persones treballadores a la Seguretat Social i de la recaptació, tant en període voluntari com executiu.

EL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL EN LA C. VALENCIANA

Increment de l'afiliació en la Comunitat Valenciana, per damunt de la mitjana d'Espanya, marcant xifres sense precedents en la sèrie històrica, amb increments superiors en dones i persones migrants.

Augment de la recaptació d'acord amb el nombre de persones afiliades i disminució significativa en el nombre d'infraccions en actes de Seguretat Social.

Increment en el nombre de pensions contributives i no contributives, sent més representatiu el percentatge de representativitat dels homes en les primeres i de les dones en les segones.

REPTE: Aconseguir el major nombre de cotitzacions a la Seguretat Social per a aconseguir una major robustesa del sistema i garantir un creixement del Fons de Reserva que permeta fer front a contingències extraordinàries.

REPTE: Erradicar la desigualtat econòmica en la percepció de les quanties de les pensions, a conseqüència de la bretxa de gènere existent en estes.

RECOMANACIONS:

- Continuar per la senda ascendent en el nombre d'afiliacions per a abordar els reptes demogràfics.
- Avançar des de les Administracions i el diàleg social a fomentar el treball declarat.
- Realitzar un seguiment de les causes que expliquen l'evolució en els retrocessos de l'afiliació dels sistemes especials agrari i de la llar i aplicar mesures perquè l'afiliació reflectisca la situació real d'estos sectors.
- Reduir la desigualtat econòmica per la bretxa de gènere en les pensions.

Increment de les pensions contributives i no contributives, constatant-se la seua bretxa de gènere.

La xifra total de **pensions contributives** en la nostra Comunitat se situa en 1.038.787, creixent un 1,3% respecte a l'any anterior. Del total d'estes, el 57% va destinat als homes, mentre que el 43% restant era per a les dones. L'import total de les mateixes va ser de 15.842 milions d'euros, representant la Comunitat Valenciana el 9,4% del total de les despeses en pensions respecte a Espanya. Atés el gènere, l'import de la pensió mitjana contributiva en els homes, durant l'exercici 2023, ha sigut de 1.330,75 euros, mentre que en les dones va ser 896,73 euros.

Per part seua, el nombre de **pensions no contributives** de jubilació i invalidesa (a mes de desembre) s'ha incrementat un 2,2%, ascendint a 49.518 per a l'exercici 2023. Queda constatat que les persones beneficiàries són majoritàriament les dones amb 32.876 (67,64%), mentre que el nombre d'homes beneficiaris era de 16.566 (32,36%). L'import brut de les nòmines de les pensions no contributives de Seguretat Social (jubilació i invalidesa), fins a desembre de 2023, ascendia a 343,1 milions d'euros, representant la Comunitat Valenciana el 10,9% del total d'Espanya.

L'aplicació de la **Llei de Dependència** en la Comunitat Valenciana oferia les següents dades per a 2023: el nombre de sol·licituds actives aconseguia la xifra de 204.151, un 10,4% més que en 2022, havent-se reconegut una prestació econòmica o un servici en el programa individual d'atenció a la dependència a 147.779 persones, un 9,3% més que en 2022. El total de prestacions concedides ascendia a 192.911, incrementant-se un 17,3% respecte a l'any anterior. No obstant això s'ha produït un increment del 46,4% en el nombre de persones en llista d'espera, passant dels 12.695 en 2022 als 18.580 per a 2023.

Avanços en l'aplicació de la Llei de Dependència, encara que existix una preocupació per l'increment en les llistes d'espera.

ELS SERVICIS SOCIALS EN LA C. VALENCIANA. DEPENDÈNCIA

Avanços en l'aplicació de la Llei de Dependència, amb increments tant en el nombre de sol·licituds actives i persones a les quals se'ls ha reconegut el dret a una prestació econòmica o un servei en el programa individual d'atenció a la dependència (PIA).

REpte: Aconseguir l'aplicació plena i efectiva de la Llei de Dependència en la nostra Comunitat, garantint el benestar de la ciutadania dependent.

RECOMANACIONS:

- Continuar avançant en l'aplicació i execució de la Llei de Dependència en la nostra Comunitat per a aconseguir la seua plena implantació i minimitzar les llistes d'espera.
- Incrementar els recursos professionals perquè les persones dependents puguen rebre l'ajuda professionalitzada en la pròpia llar.
- Augmentar el nombre de places del sistema d'atenció a la dependència amb la finalitat de poder atendre millor les necessitats de la població.

La taxa de **risc de pobresa** monetària en la Comunitat Valenciana per a l'exercici 2023 se situava en el 24,3% , dos punts percentuals més que l'any anterior i 4,1 punts percentuals per damunt de la mitjana d'Espanya. Per part seua, la taxa de risc de pobresa o exclusió social quedava situada en el 29,6%, 2,1 punts percentuals més que en 2022 i 3,1 punts percentuals per dalt de la mitjana d'Espanya. La renda mitjana per persona en la nostra Comunitat quedava establida en 12.805 enfront dels 14.082 d'Espanya, situant-se la renda mitjana per llar en 31.234 euros enfront dels 34.821 euros d'Espanya.

Incrementos en les taxes de risc de pobresa monetària, pobresa o exclusió social, pobresa energètica i pobresa infantil en la nostra Comunitat.

D'un altre costat, la taxa de **risc de pobresa o exclusió social infantil** (menors de 16 anys) en la Comunitat Valenciana, indicador Arope, Objectiu Europa 2030, se situava en el 31,2% per als homes i en el 31,9% per a les dones per a l'any 2023, sent del 28% en els homes i del 27,1% en les dones durant l'exercici 2022. Pel que respecta a **pobresa energètica**, segons l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE 2023, el 22,8% de les persones i de les llars no pot permetre's mantindre la llar amb una temperatura adequada enfront del 18,4% i 19,6%, respectivament de l'any anterior. I el 10,5% de les persones i 9,8% de les llars ha tingut retards en el pagament de les despeses relacionades amb l'habitatge principal. Entre aquestes despeses, els rebuts de gas i llum.

ELS SERVICIS SOCIALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA. RISC POBRESA

Increment de les taxes de risc de pobresa monetària, taxa de risc de pobresa o exclusió social i pobresa infantil en la nostra Comunitat, en contraposició amb les baixades contemplades a Espanya. Nou augment de la pobresa energètica en sintonia amb els increments reflectits a Espanya.

REPTE: Reduir al mínim els índexs de risc de pobresa i exclusió social.

RECOMANACIÓ:

- Activar mecanismes per a reduir els índexs de pobresa i deixar d'ocupar els primers llocs per comunitats autònomes. Unes dades que resulten més agreujants en el col·lectiu xiquets, xiquetes i adolescents, perquè afecten el seu desenvolupament intel·lectual i educacional, així com a la seua salut física i mental.

En matèria d'igualtat, la **violència de gènere**, en totes les seues formes, continua sent una tara social que cal erradicar en la societat valenciana i en qualsevol societat. Les denúncies per violència de gènere han augmentat un 9% interanual, comptabilitzant-se una mitjana de 79 denúncies diàries, i les víctimes han augmentat un 14% interanual, registrant-se una mitjana de 77 al dia. Les ordres de protecció incoades han disminuït

Màxim històric en les sentències condemnatòries per violència de gènere.

un 1% interanual, i el 80% han sigut definitivament acordades pels jutjats. Les sentències per violència de gènere han augmentat un 8% interanual, i el percentatge de sentències condemnatòries ha augmentat fins al 83%, per damunt del màxim històric estatal aconseguit enguany (81%).

Set dones han sigut assassinades en la nostra Comunitat en 2023 per violència de gènere, deixant sis menors en situació d'orfanat. A més de les víctimes mortals per violència de gènere, almenys altres tres dones han sigut assassinades per homes del seu entorn familiar (exclosa la parella o exparella) o social. Els delictes contra la llibertat sexual han augmentat un 9% interanual, per davall de l'augment del 15% a Espanya.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE I ALTRES VIOLÈNCIES SOBRE LA DONA

La violència de gènere i totes les formes de violència sobre la dona continuen sent una tara social que cal erradicar en la societat valenciana i en qualsevol societat.

REPTE: Aconseguir que totes les dones víctimes de violència o les persones del seu entorn pròxim denuncien.

RECOMANACIÓ:

- Facilitar els tràmits i els desplaçaments als jutjats per a denunciar o ratificar les denúncies prèviament interposades en comissaria.

REPTE: Fer efectius els drets que assistixen a les víctimes.

RECOMANACIONS:

- Difondre i donar a conèixer el conjunt de recursos, prestacions i drets laborals que assistixen a les víctimes de les diferents violències sobre les dones, prestant especial atenció a l'exercici de drets laborals, econòmics i prestacions de la Seguretat Social.
- Posar en valor la negociació col·lectiva, inclosos els plans d'igualtat, com a instrument per a millorar i complementar la protecció dels drets laborals de les víctimes de violència de gènere i de violències sexuals.

REPTE: Assegurar la protecció i assistència a les víctimes.

RECOMANACIÓ:

- Coordinar de manera eficient i permanent tots els recursos per a la prevenció i protecció de les víctimes, donada la diversitat d'Administracions públiques que tenen competències i recursos destinats a les dones víctimes de violència de gènere i d'agressions sexuals.

I, finalment, respecte a la **societat digital**, la Comunitat Valenciana ha experimentat un notable avanç en l'àmbit digital en els últims anys, reflectint una transformació significativa en diversos sectors. Este progrés disruptiu de la tecnologia ha contribuït a enfortir tant a les empreses com a les llars i les Administracions, obrint noves oportunitats per al desenvolupament econòmic i social de la regió.

Augment de la connectivitat en les llars valencianes.

En 2023, l'evolució digital en la Comunitat Valenciana ha sigut destacable, situant-la com **una de les regions líders en digitalització** dins d'Espanya. Els indicadors mostren un nivell de connectivitat per damunt de la mitjana nacional, amb un notable augment en l'accés a Internet i l'ús de servicis digitals. Per exemple, el 97,1% de les llars valencianes tenen accés a Internet, superant la mitjana nacional en 0,6 punts percentuals. A més, el 58,7% dels usuaris d'Internet han realitzat algun tipus de compra en els últims tres mesos, 0,2 punts percentuals per damunt de la mitjana d'Espanya.

L'any 2023, s'han emés un total de 805.020 **certificats digitals** personals, enfront dels 569.640 que es van emetre en 2022.

Increment del nombre de certificats digitals personals.

Encara que la Comunitat Valenciana està lleugerament per davall de la mitjana nacional en el percentatge de **persones usuàries** d'Internet en els últims tres mesos, i ús diari d'Internet, se situa per damunt de la mitjana nacional en el percentatge de persones que han realitzat compres en Internet. A més, el 82,6% de les llars disposa d'ordinador, una xifra inferior en 0,2 punts a l'any anterior, i un 53,1% té *tablet*.

El 83,1% de les llars tenen **connexió** de banda ampla fixa i un 13,4% accedix a Internet mitjançant connexió mòbil. Quant a les empreses, el 53,3% del personal de les empreses de més de 10 treballadors usa l'ordinador amb finalitats empresarials, una xifra que ha disminuït en 8,6 punts respecte a l'any anterior.

El **teletreball** també ha experimentat un creixement significatiu, amb un total de 305,5 mil persones teletreballant en la Comunitat Valenciana, la qual cosa representa un 13,26% del total de persones ocupades i un augment del 16,65% respecte a l'any 2022.